

Рожков Олександр Миколайович,
*аспірант кафедри професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Світові тенденції, пов'язані із змінами у суспільному ладі, ринку праці та технологізації різних сфер життєдіяльності, представляють серйозний виклик для системи освіти. На сьогоднішній день суспільство стоїть на порозі четвертої промислової революції, яка відзначається злиттям технологій і розмиттям меж між фізичними, цифровими і біологічними сферами. Це супроводжується виникненням нових областей людської діяльності та потребою у нових компетентностях [1; 2].

Четверта промислова революція вносить нові виклики, змінюючи умови життя та створюючи необхідність для освіти у використанні здоров'язберезувальних технологій. Дослідження показують погіршення стану здоров'я студентської молоді, що свідчить про необхідність удосконалення заходів здоров'язбереження в системі освіти.

Аналіз наукових джерел дав змогу виділити групу проблем пов'язаних з формуванням здорового способу життя:

1. *Виклики четвертої промислової революції:* Зміни в суспільстві, пов'язані з технологічним прогресом та злиттям різних сфер, створюють нові області діяльності та вимагають розвитку нових компетентностей. Це уможливорює вплив на спосіб життя, включаючи здоров'я, і створює труднощі у формуванні здорового способу життя серед молоді.

2. *Необхідність запровадження здоров'язберезувальних технологій:* Вчені та дослідники визначають необхідність впровадження здоров'язберезувальних технологій у освітній процес. Однак це може виявитися викликом для педагогів у закладах освіти по забезпеченню ефективності цих технологій та їх впливу на здоров'я студентської молоді.

3. *Погіршення стану здоров'я студентської молоді:* Дослідження свідчать про погіршення стану здоров'я здобувачів освіти, що може бути пов'язане з рядом факторів, таких як військові дії, спосіб життя, стрес, недостатня фізична активність тощо. Це вказує на необхідність удосконалення здоров'язберезувальних заходів в системі освіти.

4. *Потреба у взаємодії біологічних та соціальних аспектів:* Здоров'язбереження розглядається як взаємодія біологічних і соціальних аспектів. Формування здорового способу життя вимагає розгляду цілісної сутності людини та врахування взаємодії різних компонентів, таких як психічний стан, мотивація, стиль життя та поведінка.

5. *Роль освіти та педагогічних зусиль:* Освіта має велике значення в розвитку особистості здобувачів освіти, але вона стикається з завданням

підготовки молоді до змін у суспільстві. Для цього важливо розвивати у здобувачів готовність до адаптації та позитивне ставлення до інновацій.

Розв'язання цих проблем вимагає комплексного підходу, спрямованого на адаптацію системи освіти до нових реалій та розробку ефективних стратегій формування здоров'язбереження життя серед молоді.

Сучасні вчені виявляють зацікавленість у здоров'язбереженні молоді, аналізують існуючі виклики та пропонують нові підходи. У своєму дослідженні, М. Удовенко розглядає необхідність формування здорового способу життя серед молодого покоління та підростаючих осіб в Україні та вважає ключовою умовою для стабільного та продуктивного розвитку країни в майбутньому [3].

Т. Юхимчук [4] досліджує особливості впровадження сучасних здоров'язбережувальних технологій у освітньому процесі. Автор аналізує діяльність сучасного освітнього закладу з точки зору збереження здоров'я учнівської молоді, вважає творчу реалізацію здоров'язбережувальних технологій необхідною умовою ефективності такої діяльності.

Зусилля педагогів сучасних навчальних закладів, зокрема закладів вищої освіти, спрямовані на розвиток особистості здобувача у всіх аспектах. Цей розвиток передбачає формування особистісних якостей, що допомагають вирішувати проблеми в різних сферах життя – як особистого, так і суспільного. Для того, щоб майбутні випускники мали конкурентні переваги на ринку праці, важливо допомогти їм сформувати готовність до змін, здатність адаптуватися та позитивно сприймати інновації. Навчання освітян оцінювати можливі наслідки впровадження інновацій важливо, оскільки застосування нових технологій неодмінно вносить зміни в умови праці, що може призвести до відміни деяких негативних факторів і поява інших.

Результати аналізу стану здоров'я молоді дозволяють зробити висновок про складні виклики, з якими стикаються освітяни під час впровадження в освітній процес технологій здоров'я збереження та моделі здорового способу життя. Дослідження свідчать про погіршення стану здоров'я студентської молоді [5, с. 383].

Проведений педагогічний експеримент оцінки ефективності педагогічних умов та методики, розвитку здоров'язбережувальної компетентності здобувачів ЗВО дав змогу виявити, що дана компетентність у майбутніх освітян, головним чином, виражена на низькому та середньому рівнях (особливо в контексті когнітивних та операційно-діяльнісних критеріїв). Вони не мають чіткого уявлення про важливість та місця здоров'язбережувальних технологій у своїй майбутній професійній діяльності; відсутня повна свідомість щодо необхідності засвоєння знань у цьому напрямку; відсутні знання про засоби, форми і методи організації оздоровчої роботи зі студентами; відсутні навички планування профілактично-оздоровчих заходів у навчальній роботі та відсутня здатність до самоаналізу, саморефлексії, самоконтролю та коригування своєї діяльності в галузі здоров'язбереження [5, с. 152].

На наш погляд для подолання вищезазначених проблем необхідна комплексна система заходів, спрямована на:

- формування у майбутніх освітян мотивації до збереження та зміцнення власного здоров'я;
- оснащення їх знаннями, уміннями та навичками, необхідними для організації оздоровчої роботи;
- створення сприятливих умов для впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес.

Для цього необхідно:

- включити до навчальних планів ЗВО дисципліни, що стосуються збереження та зміцнення здоров'я, формування здорового способу життя;
- організувати курси підвищення кваліфікації для педагогів з питань впровадження здоров'язбережувальних технологій;
- проводити семінари, тренінги, майстер-класи з даної тематики для студентів; створити на базі ЗВО центри здоров'я, де студенти могли б отримати консультації фахівців, пройти обстеження, взяти участь у оздоровчих програмах.

Отже сучасні виклики, пов'язані зі змінами у суспільному ладі та технологічним прогресом, ставлять перед системою освіти серйозні завдання, зокрема в удосконаленні здоров'язбережувальних заходів. Зростаюче погіршення стану здоров'я студентів вимагає не лише впровадження сучасних методик та технологій в освітній процес, але й акцентує увагу на формуванні мотивації до здорового способу життя та забезпеченні необхідних знань і навичок у галузі здоров'язбереження серед майбутніх освітян, щоб забезпечити стабільний та продуктивний розвиток суспільства в майбутньому.

Список використаної літератури

1. Ковальчук В.І. Формування індивідуальних стратегій навчання студентів засобами інноваційних педагогічних технологій. Молодий вчений. 2018. №12. С. 100-102.
2. Петько Л.В. Виклики ХХІ століття для освітнього простору України. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"*. Серія : Педагогіка. Миколаїв, 2017. Т. 303. Вип. 291. С. 10–14.
3. Удовенко М. А. Проблема формування здорового способу життя підростаючого та молодого покоління як необхідна умова успішного безперервного розвитку України. Матер. Криворізької сесії I Всеукр. наук.-практ. конф. з Міжнар. участю «Придніпровські соціальногуманітарні читання» Кривий Ріг, 2012. Ч. 4. С. 137–138.
4. Юхимчук Т. І. Інноваційні педагогічні технології здоров'язбереження як потужний інструмент оптимізації оздоровчої діяльності ліцеїстів. *Педагогіка здоров'я: зб. наук. пр. VI Всеукр. наук.-практ. конф.* Харків, 2016. С. 483–488.

5. Самусь Т. В. Теоретико-методичні засади формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання у процесі професійної підготовки. Сучасні здоров'язберезувальні технології: монографія за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків, 2018. С. 383–388.